

KUTSESTANDARD

Juhtoperaator, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Juhtoperaator, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Teleoperaator on peamiselt kaameraga töötav telemeeskonna liige, kelle töö eesmärk on kvaliteetse telepildi loomine.

Juhtoperaator, tase 6 võib töötada televisioonistuudiotēs või ettevõtetes, mis tegelevad tele- ja/või videotoodangu loomisega. Kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad kogemused ja vilumus. Ta töötab iseseisvalt või juhib teiste operaatorite ja teenindava tehnilise meeskonna tööd. Ta vastutab salvestatava materjali loominguilise ja tehnilise kvaliteedi eest ning teeb seda kõrgel professionaalsel tasemel.

Juhtoperaator tunneb põhjalikult televisioonikaamera tehnilisi iseärasusi, valdab valguse ja heli kasutamist maksimaalse tulemuse saavutamiseks ja tagab salvestatava materjali valmisoleku montaažiks. Juhtoperaator tutvub salvestuse või saate ettevalmistamisel koos lavastaja, režissööri, kunstniku ja valgustajaga võtteplatsi(de)ga ning määrab nendega koostöös kindlaks kaamerate asukohad, vajalikud objektivid, filtrid, valgustehnika jm. Vajadusel osaleb ta saate või salvestuse tegemiseks vajaliku montaažilehe koostamisel ning vastavalt sellele jagab välja kaamerameestele ülesanded.

Juhib teleoperaatorite meeskonda. Ta arendab töölaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu.

Lisaks juhtoperaator, tase 6-le on kutsealal järgmised kutsed:

- teleoperaator, tase 4, kes kes töötab juhtoperaatori juhendamisel ega tööta portatiivse tehnikaga;
- välioperaator, tase 5, kes töötab kaameraga iseseisvalt.

A.2 Tööosad

A.2.1 Võttekoha hindamine

1. Olude hindamine.
2. Võttepaiga turvalisuse hindamine.

A.2.2 Võttetehnika valimine ja kasutamine

1. Võttetehnika valimine.
2. Võttetehnika töökorda seadmine.
3. Võttetehnika korrasoleku hindamine.
4. Tehnika transportimine.
5. Töövahendite sihipärane kasutamine.

A.2.3 Filmimine

1. Kaamera koha valimine.
2. Valgustehnika valimine ja valguse seadmine.
3. Kadreerimine.
4. Multikaameratöö.

A.2.4 Koostöö korraldamine

1. Võttemeeskonna juhtimine. 2. Võttespetsiifiline nõustamine. 3. Võtte spetsiifika kooskõlastamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Teleoperaatori töötingimused on muutuvad, ta töötab nii sise- kui väliskeskkonnas.
A.4 Töövahendid
Teleoperaatori põhiline töövahend on kaamera ja selle lisavarustus.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tööülesannetega toimetulekuks on peale mitmekülgsete tehniliste taiplikkuse vajalikud ka auditiivsed ja visuaalsed võimed ning loovus. Juhtoperaatorina töötamise eelduseks on väga hea meeskonnatöö ja suhtlemisvõime. Tööks on vajalik hea füüsiline vorm.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Juhtoperaator, tase 6 on tavaliselt kesk- või kõrgharidusega, kutsealane kompetentsus on omandatud töö käigus. Soovitavalt on juhtoperaator eelnevalt töötanud nii multikaamera operaatori kui välioperaatorina.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Juhtoperaator.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Võttekoha hindamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Hindab võttekohta (nt valgus, ilmastik, võttetehnika jm) ja kinnitab selle sobivust võtte režiiplaani täitmiseks. Puuduste ilmnmisel pakub alternatiivseid lahendusi. 2. Hindab võttekohta ja kinnitab selle turvalisust. Kui võttekoht pole sobiv, pakub alternatiive võtte läbiviimiseks.	
B.2.2 Võttetehnika valimine ja kasutamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Valib võttetehnika (kaamera, objektiiv, statiiv jm) vastavalt võttekohale ja võtte iseloomule, vajadusel muudab seda võtte jooksul. Soovib tootjale, kust võtteks vajalikku tehnikat hankida. 2. Seadistab võttetehnika vastavalt võtte iseloomule ja isiklikele vajadustele. 3. Kontrollib võttetehnika töökorras olekut. Vajadusel kõrvaldab puudused või teavitab nendest asjaomaseid isikuid. 4. Transpordib tehnikat turvaliselt ja säästvalt, kasutades selleks sobivaid vahendeid jm. 5. Hoiab töövahendeid turvaliselt ja kasutab säästvalt ning sihipäraselt (ei löhu ega kahjusta), sh erinevates ilmastikuoludes ja ekstreemtingimustes.	
B.2.3 Filmimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Positsioneerib kaamerate asukohad vastavalt režiiplaanile, vajadusel muudab neid kaadrikompositsiooni paremaks saavutamiseks. Annab juhised kaamerate positsioneerimiseks. Analüüsib võimalikke eettulevaid probleeme ja muudab vastavalt kaamerate liikumist.	

2. Valib valgustehnika lähtuvalt režiiplaanist ja võttekoha tingimustest, puudulike valgustingimuste korral pakub alternatiivseid lahendusi. Koostab valgusskeemid. Korrigeerib valguse ja häälestab kaamerad vastavalt režiiplaanile, juhib valgusmeeskonda.
3. Määrab kompositsiooni ja fookuse, lähtudes režiiplaanist. Loob koostöös režissööriga vajaliku kaadri olustiku, kasutades erinevat valgustehnikat ja kaameraseadeid. Juhendab võttemeeskonda.
4. Filmib, arvestades multikaamera töö põhimõtteid.

B.2.4 Koostöö korraldamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: <ol style="list-style-type: none"> 1. Innustab meeskonda ning toetab kontakti loomist võttemeeskonnas. Jaotab ülesanded võttegrupile ja määrab vastutuse. Koordineerib võttegrupi tööd koostöös režissööri ja produtsendiga. 2. Pakub lahendusi võttespetsiifilistele probleemidele. 3. Kooskõlastab produtsentide, režissööride, kunstnike jt osapooltega televõtte iseloomu, žanri ja stiili ning vajadusel selgitab teostust võttegrupi liikmetele. 	

Kutset läbivad kompetentsid

B.2.5 Juhtoperaator, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: <ol style="list-style-type: none"> 1. Järgib oma töös kutsealaga seotud õigusakte, sh autoriõiguse seadust. 2. Kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused). Räägib soravalt ja selgelt. Kasutab erialast terminoloogiat korrektselt. 3. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused). 4. Tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid. Järgib telespetsiifilisi ohutusnõudeid (kaamera ja võttetehnika kinnitamine, kaamerakraana kaal ja konstruktsioon, võttetehnika aluste stabiilsus jm). 5. Langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riski sisaldavad otsused). Otsuste tegemisel lähtub mitmekülgsest informatsioonist. On algatusvõimeline. 6. Loob/moodustab meeskonna ja suunab selle tööd, kujundab meeskonnavaimu. Töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga. Arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas, juhib meeskonda. 7. Juhib meeskonda, lähtudes organisatsioonikäitumise põhimõtetest ja juhtimise alustest. 8. Loob kolleegidega head suhted ning on koostöövalmis. Hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni, valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi. Väljendab oma seisukohti hinnanguvabalt. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Talub pinget ja tuleb toime tagasilöökidega. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida. 9. Tööülesandeid täites austab täielikult inimväärikust ning ei diskrimineeri isikuid soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. 10. Säilitab ja arendab oma kutseoskusi. Hoiab end kursis valdkonna tehnoloogiliste muutustega. Annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi. 11. Kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt ning peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest. 	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa Üldteave ja lisad

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-14112018-1.15/7k

2. Kutsestandardi koostajad	Ivar Murel, vabakutseline operaator Raul Priks, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator Mihkel Robam, Eesti Rahvusringhäälingu audiovisuaalgrupp Andres Suurevälja, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator Tanel Velli-Vällik, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	14.11.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.11.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikatorile (ISCO 08)	3521 Audiovisuaal- ja ringhäälingutehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Chief camera operator, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	